BO‘LAJAK TARJIMONLARNING LINGVOMADANIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-PEDAGOGIK ASOSLARI

https://doi.org/10.70728/phil.v05.i05.067

Yuldashev Salakhiddin Azamovich
ORCID: 0000-0002-0943-3828
salahiddiny@gmail.com
Qo‘qon universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqola bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslarini aniqlash va ularni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish muammosiga bag‘ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi - lingvomadaniy kompetentlikning mazmuni, tarkibiy komponentlari hamda uni shakllantirishning samarali pedagogik shart-sharoitlarini ilmiy asosda tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot metodologiyasi tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish hamda umumlashtirish metodlariga asoslanadi. Ish jarayonida o‘zbek va xorijiy olimlarning tarjimonlik ta’limi, lingvomadaniyatshunoslik va madaniyatlararo kommunikatsiyaga oid ilmiy qarashlari o‘rganildi. Lingvomadaniy kompetentlik lingvistik, madaniy, pragmatik va kommunikativ komponentlarning integratsiyasi sifatida talqin qilindi. Tadqiqotning ilmiy-amaliy ahamiyati shundan iboratki, unda lingvomadaniy kompetentlik tarjimonlik kasbiy tayyorgarligining muhim komponenti sifatida asoslab berildi hamda uni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuv taklif etildi. Tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalarida tarjimon tayyorlash tizimini takomillashtirish, o‘quv dasturlarini modernizatsiya qilish va talabalarning kasbiy kompetensiyasini oshirishda muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: lingvomadaniy, kompetentlik, tarjimon, madaniyatlararo, kommunikatsiya, kommunikativ kompetensiya, tarjimonlik kompetensiyasi, kompetensiyaviy yondashuv, tarjima pedagogikasi, diskursiv kompetensiya, interkultural yondashuv

SOCIAL-PEDAGOGICAL BASIS OF DEVELOPING LINGUISTOCULARIAL COMPETENCE OF FUTURE TRANSLATORS

Yuldashev Salakhiddin Azamovich
ORCID: 0000-0002-0943-3828
salahiddiny@gmail.com

Kokand University

Abstract: This scientific study is devoted to the problem of identifying the socio-pedagogical foundations of the development of linguocultural competence of future translators and their integration into the educational process. The main goal of the study is to scientifically analyze the content, structural components of linguocultural competence and effective pedagogical conditions for its formation. The research methodology is based on the methods of a systematic approach, comparative analysis, analysis and generalization of scientific literature. In the process of work, the scientific views of Uzbek and foreign scientists on translation education, linguocultural studies and intercultural communication were studied. Linguocultural competence was interpreted as the integration of linguistic, cultural, pragmatic and communicative components. The scientific and practical significance of the study is that it substantiated linguocultural competence as an important component of professional training for translators and proposed a pedagogical approach aimed at its development. The results of the research serve as an important scientific basis for improving the translator training system in higher education institutions, modernizing curricula, and increasing the professional competence of students.

Keywords: linguocultural, competence, translator, intercultural, communication, communicative competence, translation competence, competency-based approach, translation pedagogy, discursive competence, intercultural approach

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonlari, xalqaro aloqalarning kengayishi va madaniyatlararo integratsiyaning jadallashuvi tarjimonlik faoliyatiga bo‘lgan talabni sezilarli darajada oshirmoqda. Bugungi kunda tarjimon nafaqat lingvistik vositachi, balki turli madaniyatlar o‘rtasida samarali kommunikatsiyani ta’minlovchi ijtimoiy subyekt sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu sababli bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogika va tarjimashunoslikning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi[1].

Ilmiy tadqiqotlarda til va madaniyatning uzviy bog‘liqligi alohida ta’kidlanadi. Til muayyan xalqning tarixiy tajribasi, qadriyatlari va mentalitetini aks ettiruvchi vosita sifatida qaraladi, shu bois tarjima jarayoni faqat lingvistik birliklarni almashtirish emas, balki madaniy ma’nolarni adekvat yetkazish jarayonidir[2]. Lingvomadaniy kompetensiya aynan shu vazifani amalga oshirishga xizmat qiluvchi

[1]. Bondarchuk, Y. A., & Kugai, K. B. (2022). Communicative competence in training interpreters. Scientific Journal of Polonia University, 51(2), 25–30.
[2]. Erimbetova, S. (2024). Linguocultural approaches in translation studies. Journal of Modern Linguistics, 12(3), 45–52.

muhim kasbiy sifat bo‘lib, u tarjimonning madaniy kodlarni anglash, realiyalarni talqin qilish va kommunikativ adekvatlikni ta’minlash qobiliyatini o‘z ichiga oladi[3].

O‘zbek olimlarining tadqiqotlarida ham lingvomadaniy kompetensiya bo‘lajak tarjimonlarni tayyorlashning muhim tarkibiy qismi sifatida e’tirof etiladi. Xususan, tarjimonlik ta’limida lingvomadaniy va kommunikativ kompetensiyalarni uyg‘un holda rivojlantirish zarurligi, ularning kasbiy faoliyat samaradorligiga bevosita ta’siri qayd etilgan. Shu bilan birga, madaniyatlararo muloqot ko‘nikmalarini shakllantirish tarjimonning ijtimoiy moslashuvi va professional rivojlanishida muhim omil ekanligi ta’kidlanadi[4].

Xorijiy tadqiqotlarda esa lingvomadaniy kompetensiya ko‘pincha “intercultural communicative competence” tushunchasi bilan bog‘liq holda o‘rganiladi. Masalan, tarjimon tayyorlash jarayonida ushbu kompetensiyaning rivojlanishi til bilimlari, diskursiv ko‘nikmalar va strategik fikrlash bilan integratsiyalashgan holda amalga oshirilishi zarurligi ilmiy asoslangan. Shuningdek, zamonaviy tadqiqotlar tarjimonlik kompetensiyasining ko‘p komponentli tizim ekanligini va unda madaniyatlararo omil hal qiluvchi rol o‘ynashini ko‘rsatadi[5].

Biroq mavjud tadqiqotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, lingvomadaniy kompetensiyani shakllantirish masalasi ko‘plab ishlarda alohida jihatlar kesimida o‘rganilgan bo‘lsa-da, uni bo‘lajak tarjimonlarni tayyorlash jarayoniga moslashtirilgan yaxlit ijtimoiy-pedagogik model asosida tizimli tahlil qilish yetarli darajada amalga oshirilmagan. Ayniqsa, lingvomadaniy kompetensiyaning ijtimoiy omillar, pedagogik shart-sharoitlar va kasbiy faoliyat bilan o‘zaro bog‘liqligi kompleks tarzda yoritilmagan.

Shu bois mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi - bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslarini aniqlash, uning tarkibiy komponentlarini ilmiy asosda tizimlashtirish va ta’lim jarayonida samarali qo‘llash yo‘llarini ishlab chiqishdan iborat.

TADQIQOT MAQSADI VA ILMIY ASOSLANISHI

Tarjimonlik faoliyati endi faqat matnni bir tildan ikkinchi tilga o‘tkazish bilan cheklanmaydi; u turli madaniy kodlar, ijtimoiy kontekstlar va kommunikativ niyatlar o‘rtasida vositachilik qilishni ham talab qiladi. Shu sababli bo‘lajak tarjimonni tayyorlashda lingvomadaniy kompetentlikni shakllantirish masalasi tarjimashunoslik, lingvodidaktika va pedagogika kesishgan nuqtadagi dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo‘ladi. O‘zbekistondagi mavzuga yaqin tadqiqotlarda ham bo‘lajak tarjimonlarda lingvomadaniy va kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish

[3]. Yakubbayev, M. M. (2023). Development of linguocultural competence in translation education. Uzbek Journal of Philology, 8(2), 78–85.
[4]. Halikova, M. (2023). Adabiyot va madaniyat: lingvomadaniy yondashuv. Toshkent: Fan.
[5]. Hazaea, A. N., & Qassem, M. (2024). Translation competence in translator training programs. Open Education Studies, 6(1), 2024. 29.

pedagogik-psixologik omillar bilan bog‘liq holda ko‘rilgani, bu kompetensiyalar kasbiy tayyorgarlikning markaziy tarkibi ekani ta’kidlangan[6].

Shundan kelib chiqib, mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi - bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslarini aniqlash, ushbu kompetentlikning tarkibiy qismlarini tizimlashtirish hamda uni oliy ta’lim jarayonida shakllantirishga xizmat qiladigan ilmiy-metodik yondashuvni asoslashdan iborat. Bu maqsad bir necha sababga ko‘ra ilmiy jihatdan asosli hisoblanadi. Birinchidan, lingvomadaniy kompetentlik tarjimonda til va madaniyat o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunish, realiyalarni sharhlash, milliy-madaniy konnotatsiyalarni tanish va adekvat tarjima qarorini tanlash qobiliyatini shakllantiradi. Ikkinchidan, translator training bo‘yicha xorijiy tadqiqotlar tarjimonni “intercultural mediator” sifatida ko‘rishni taklif etadi; bu esa tarjimon tayyorlash dasturlarida lingvomadaniy komponentni alohida didaktik yo‘nalish sifatida mustahkamlash zarurligini ko‘rsatadi. Uchinchidan, O‘zbekiston oliy ta’lim yo‘nalishlari va magistratura dasturlarida “madaniyatlararo muloqot va tarjimashunoslik” kabi fanlarning mavjudligi mazkur muammoning amaliy ta’lim ehtiyoji bilan ham chambarchas bog‘liqligini ko‘rsatadi[7].

Mazkur maqsadning nazariy ahamiyati shundaki, u lingvomadaniy kompetentlikni umumiy til o‘qitish kategoriyasi sifatida emas, aynan tarjimonning kasbiy kompetensiyasi tarkibidagi funksional unsur sifatida talqin qilish imkonini beradi. Xorijiy adabiyotlarda tarjimon uchun intercultural competence turli akademik va madaniy kontekstlarda operatsionallashtirilishi, o‘qitilishi va baholanishi kerak bo‘lgan ko‘nikma sifatida ta’riflanadi. O‘zbek manbalarida esa lingvomadaniy kompetensiyaning mohiyati, uning til, tafakkur va madaniyat bilan bog‘liqligi, shuningdek, o‘quv jarayonida zamonaviy metod va texnologiyalar orqali rivojlantirilishi mumkinligi ko‘rsatiladi[8]. Shu jihatdan, tadqiqot nazariy darajada tarjimashunoslikdagi kompetensiyaviy yondashuvni lingvomadaniyatshunoslik bilan bog‘laydi va ularning tutash nuqtasini aniqlashtiradi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati esa undan tarjimon tayyorlash dasturlari, maxsus kurslar, seminar-treninglar va amaliy mashg‘ulotlar dizaynida foydalanish mumkinligida namoyon bo‘ladi. Masalan, gid-tarjimonlar tayyorlashga oid o‘zbek tadqiqotida madaniyatlararo muloqot kasbiy muloqot kompetensiyasini rivojlantirishning asosiy omili sifatida ko‘rsatiladi[9]. Badiiy tarjima bo‘yicha metodik

[6]. Abduraximova, U. (2023). Bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy va kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari**.** *Actual Problems of Humanities and Social Sciences, 3*(8). DOI: 10.47390/SCP1342V3I8Y2023N64.

[7]. O‘zbekiston OTM bakalavriat yo‘nalishi*:* Tarjima nazariyasi va amaliyoti malaka talablari.

[8]. Lingvomadaniy kompetensiyaning mohiyati va o‘ziga xos xususiyatlari. Zamonaviy ilmiy maqola, ResearchGate’dagi ochiq tavsif.

[9]. Mirzayeva, L. Sh. (2025). Bo‘lajak gid-tarjimonlarning kasbiy muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda madaniyatlararo muloqotning o‘rni. Konferensiya materiali / maqola.

ishlar esa talabalarni tarjimaga o‘rgatishda lingvistik va madaniy to‘siqlarni birgalikda yengish lozimligini qayd etadi. Demak, ushbu tadqiqot natijalari asosida autentik matnlar bilan ishlash, realiyalar va lakunalarni tahlil qilish, madaniyatlararo vaziyatli topshiriqlar tuzish, shuningdek, tarjimada kommunikativ adekvatlikni baholash mezonlarini ishlab chiqish mumkin bo‘ladi.

Shu tariqa, mavzuning maqsadi nafaqat ilmiy jihatdan asosli, balki ta’lim amaliyoti uchun ham bevosita zarurdir. Chunki bo‘lajak tarjimonning muvaffaqiyatli kasbiy faoliyati ko‘p jihatdan uning lingvomadaniy hodisalarni anglash, madaniyatlararo tafovutlarni tushunish va ularni kommunikativ vazifaga mos ravishda qayta ifodalash qobiliyatiga bog‘liq. Aynan shuning uchun bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslarini o‘rganish bugungi tarjimonlik ta’limini takomillashtirishning muhim ilmiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

ILMIY MUAMMONING TAVSIFI VA YECHIMI

Tarjimonlik ta’limida eng muhim masalalardan biri bo‘lib bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini samarali shakllantirishdir. Mavjud ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, tarjimon tayyorlash jarayonida kompetensiyaviy yondashuv keng qo‘llanilayotgan bo‘lsa-da, lingvomadaniy kompetensiya ko‘pincha umumiy kommunikativ kompetensiya tarkibida ko‘rib chiqilib, uning mustaqil va tizimli shakllanish mexanizmlari yetarli darajada ochib berilmagan[10].

Asosiy ilmiy muammo shundan iboratki, tarjimonlik ta’limida lingvistik bilimlar ustuvor ahamiyat kasb etib, madaniy komponentlar ko‘pincha ikkinchi darajali omil sifatida qaraladi. Natijada talabalar grammatik jihatdan to‘g‘ri tarjima qilgan holda ham, matnning madaniy va pragmatik ma’nosini to‘liq yetkazib bera olmaydi. Bu holat tarjima jarayonida “madaniy lakuna”lar va semantik nomuvofiqliklarning yuzaga kelishiga olib keladi. Ayniqsa, milliy realiyalar, metaforalar va diskursiv birliklarni tarjima qilishda lingvomadaniy tayyorgarlikning yetarli emasligi sezilarli muammolarni keltirib chiqaradi.

Xorijiy tadqiqotlarda ham ushbu muammo tasdiqlanadi. Tarjimonlik kompetensiyasi ko‘p komponentli tizim sifatida talqin qilinib, unda lingvistik, strategik va texnologik kompetensiyalar bilan bir qatorda madaniyatlararo kompetensiya muhim o‘rin tutishi qayd etiladi. Biroq ko‘plab ta’lim dasturlarida ushbu komponentlar integratsiyalashmagan holda o‘qitilishi natijasida talabalar real kommunikativ vaziyatlarda yetarli darajada moslasha olmaydi.

O‘zbek olimlarining ishlarida ham lingvomadaniy kompetensiyani rivojlantirish zarurati alohida ta’kidlangan bo‘lsa-da, uning ijtimoiy-pedagogik asoslari, ya’ni qanday metodlar, vositalar va ta’lim sharoitlari orqali samarali shakllanishi masalasi

[10]. Bondarchuk, Y. A., & Kugai, K. B. (2022). Communicative competence in training interpreters.

kompleks tarzda yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Bu esa nazariya va amaliyot o‘rtasida muayyan tafovut mavjudligini ko‘rsatadi.

Mazkur ilmiy muammoni hal etish uchun tadqiqot doirasida quyidagi ilmiy yondashuv taklif etiladi:

Birinchidan, lingvomadaniy kompetensiyani kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy qismi sifatida emas, balki tarjimonning kasbiy faoliyatida markaziy rol o‘ynovchi mustaqil kompetensiya sifatida qayta talqin etish zarur. Bu yondashuv tarjima jarayonida madaniy ma’nolarni yetkazishning ustuvorligini ta’minlaydi[11].

Ikkinchidan, lingvomadaniy kompetensiyani shakllantirish uchun integratsiyalashgan pedagogik model ishlab chiqilishi lozim. Ushbu model lingvistik bilimlar, madaniy bilimlar, kommunikativ vaziyatlar va strategik ko‘nikmalarni yagona tizimga birlashtiradi. Bunday yondashuv talabalarning nafaqat tarjima qilish, balki kommunikativ qaror qabul qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Uchinchidan, ta’lim jarayonida autentik materiallar, real kommunikativ vaziyatlar, madaniyatlararo muammoli topshiriqlar va diskursiv tahlil metodlaridan foydalanish lingvomadaniy kompetensiyaning amaliy shakllanishini ta’minlaydi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, aynan shunday interaktiv yondashuvlar talabalar kompetensiyasini samarali rivojlantiradi.

To‘rtinchidan, zamonaviy raqamli texnologiyalar va tarjima vositalarini lingvomadaniy tahlil bilan integratsiya qilish orqali talabalarning kasbiy tayyorgarligini yangi bosqichga olib chiqish mumkin. Bunda texnologiya yordamchi vosita sifatida xizmat qilib, tarjimonning analitik va kommunikativ faoliyatini qo‘llab-quvvatlaydi.

Shu tariqa, mazkur tadqiqot doirasida ilgari surilgan yondashuv lingvomadaniy kompetensiyani tarjimon tayyorlashning markaziy elementi sifatida qarashni asoslaydi hamda uning ijtimoiy-pedagogik asoslarini aniqlash orqali mavjud ilmiy muammoning kompleks yechimini taklif etadi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalari bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy kompetentligini rivojlantirish tarjimonlik ta’limining markaziy vazifalaridan biri ekanligini ilmiy jihatdan asoslash imkonini berdi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, lingvomadaniy kompetentlik lingvistik bilimlar bilan cheklanmay, balki madaniyatlararo muloqot, diskursiv tafakkur va kommunikativ strategiyalarni o‘z ichiga oluvchi kompleks kasbiy sifat sifatida namoyon bo‘ladi. Shu asosda lingvomadaniy kompetentlikning tarkibiy komponentlari aniqlashtirildi va ularni shakllantirishga qaratilgan ijtimoiy-pedagogik yondashuv tizimlashtirildi.

Tadqiqotning asosiy natijasi sifatida lingvomadaniy kompetentlikni rivojlantirishning integratsiyalashgan modeli taklif etildi. Ushbu modelda til,

[11]. Tomozeiu, D., Koskinen, K., & D’Arcangelo, A. (2021). Intercultural Competence for Translators.

madaniyat va kommunikativ faoliyat o‘zaro uzviy bog‘langan holda qaraladi hamda ta’lim jarayonida autentik materiallar, madaniyatlararo vaziyatlar va interaktiv metodlardan foydalanish zarurligi asoslab berildi.

Tadqiqotning ilmiy hissasi shundaki, unda lingvomadaniy kompetentlik tarjimonlik kasbiy kompetensiyasining asosiy komponenti sifatida qayta talqin qilindi hamda uning ijtimoiy-pedagogik asoslari tizimli yondashuv orqali yoritildi. Bu esa tarjimashunoslik va pedagogika fanlari kesishgan nuqtada yangi konseptual yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi.

Amaliy ahamiyati esa taklif etilgan model asosida tarjimonlik ta’limi mazmunini takomillashtirish, o‘quv jarayonini real kommunikativ vaziyatlarga yaqinlashtirish va talabalarda madaniyatlararo tafakkurni rivojlantirish imkoniyati bilan belgilanadi. Natijalar oliy ta’lim muassasalarida tarjimon tayyorlash tizimini modernizatsiya qilishda samarali metodik asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

Shu bilan birga, tadqiqot ayrim cheklovlarga ega. Jumladan, tahlil asosan nazariy manbalarga tayangan bo‘lib, keng ko‘lamli empirik ma’lumotlar bilan yetarli darajada mustahkamlanmagan. Shuningdek, lingvomadaniy kompetentlikning turli til juftliklaridagi namoyon bo‘lish xususiyatlari alohida o‘rganishni talab etadi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, tarjimon tayyorlash jarayonida lingvomadaniy kompetentlikni rivojlantirishni tizimli va integratsiyalashgan yondashuv asosida tashkil etish bo‘lajak tarjimonlarning kasbiy samaradorligini oshirishning hal qiluvchi omillaridan biridir. Bu yondashuv tarjimonni oddiy til vositachisidan madaniyatlararo kommunikatsiyaning faol subyektiga aylantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduraximova, U. (2023). Bo‘lajak tarjimonlarning lingvomadaniy va kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari. doi: 10.47390/scp1342v3i8y2023n64.

2. Bondarchuk, Y. A., & Kugai, K. B. (2022). Communicative competence in training interpreters. 51(2), 25-30.

3. Mirzayeva, L. Sh. (2025). Bo‘lajak gid-tarjimonlarning kasbiy muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda madaniyatlararo muloqotning o‘rni. Konferensiya materiali / maqola.

4. LINGVOMADANIY KOMPETENSIYANING MOHIYATI VA O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. Zamonaviy ilmiy maqola.

5. Tomozeiu, D., Koskinen, K., & D’Arcangelo, A. (Eds.). (2021). Intercultural Competence for Translators. Routledge.

6. TSUOS. (2022). 70230201 - Qiyosiy tilshunoslik, lingvistik tarjimashunoslik magistratura yo‘nalishi tavsifi.

7. TSUOS / tegishli oliy ta’lim hujjati. 60230200 - Tarjima nazariyasi va amaliyoti yo‘nalishi malaka talablari.

8. Halikova, M. (2022). Adabiyot va madaniyat / madaniyatlararo kompetensiyaga doir material.

9. Lingvomadaniy kompetensiyaning mohiyati va o‘ziga xos xususiyatlari (zamonaviy ilmiy maqola).

10. Hazaea, A., & Qassem, M. (2024). Translation competence in translator training programs.

11. Mirzayeva, L. Sh. (2023). Bo‘lajak tarjimonlarda kasbiy kompetensiyani rivojlantirish.

12. Almusharraf, A., & Bailey, D. (2023). Machine translation in language acquisition.

13. Yuldashev, S. (2024). DEVELOPMENT AND HISTORY OF NATIONAL CRAFTSMANSHIP IN UZBEKISTAN. University Research Base, 1083-1087.

14. Yuldashev, S. (2024). DEVELOPMENT AND HISTORY OF NATIONAL CRAFTS ON THE EXAMPLE OF UZBEKISTAN. University Research Base, 140-142.

15. Yuldashev, S. (2024). МИЛЛАТНИНГ МАДАНИЙ МЕЪРОСИ. University Research Base, 49-50.

16. Salahiddin, Y. (2024). АЖДОДЛАР МЕРОСИДА ТАФАККУР ВА ИСТЕЪДОД МЕЗОНИ. University Research Base, 378-381.

17. Yuldashev, S. (2024). НАВОИЙ ВА ОГОХИЙ ЛИРИКАСИДАГИ МАВЗУ ВА ҒОЯ УЙҒУНЛИГИ. University Research Base, 131-135.

18. Юлдашев, С. А. (2024). АХБОРОТ ЭРКИНЛИГИ ВА АХБОРОТДАН ФОЙДАЛАНИШДАОДОБ-АХЛОҚ, МАСЪУЛИЯТ ҚОИДАЛАРИ. University Research Base, 215-217.

19. Юлдашев, С. А. (2023). ТИЛ БИЛГАН-ЭЛ БИЛАДИ. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 735-738.